Utilizarea stimulentelor fiscale: ce oferă România, Polonia, Republica Cehă și Ungaria?

Autori:

Răzvan Ungureanu, Director, Impozite Directe, EY România,

Teona Braia, Manager, Impozite Directe, EY România

Istoric vorbind, stimulentele fiscale au fost o parte integrantă a setului de mecanisme fiscale pe care statele lumii le-au folosit pentru atragerea investițiilor străine directe. Facilitățile fiscale pentru companii capătă diverse forme (spre exemplu, amortizări accelerate, posibilitatea reportării pierderilor, deducerea suplimentară a cheltuielilor de cercetare-dezvoltare, posibilitatea de consolidare fiscală) și au fost, în general, introduse în scopul de a sprijini fie obiective economice mai largi, cum ar fi crearea de locuri de muncă sau nevoia de a atrage investiții străine directe, fie strategice, de exemplu facilitarea digitalizării, tranziția energetică și altele.

Stimulentele fiscale pot juca un rol important în sprijinirea afacerilor locale, sporirea productivității și impulsionarea creșterii economice. Reflectând această convingere, majoritatea țărilor lumii oferă diverse beneficii fiscale pentru a încuraja dezvoltarea afacerilor.

Scheme de stimulente fiscale oferite de România, Polonia, Republica Cehă și Ungaria

România oferă o paletă largă de facilități fiscale, chiar dacă unele dintre acestea au fost eliminate prin recentele măsuri

fiscale, adoptate în toamna acestui an:

- Stimularea capitalizării societăților prin acordarea unor reduceri a impozitului pe profit/venitul microîntreprinderilor pentru companiile care au capital propriu pozitiv și în creștere în perioada 2021-2025, introduse prin OUG 153/2020.
- Scutirea de impozit pentru profitul reinvestit în: echipamente tehnologice, active utilizate în activitatea de producție și procesare, active reprezentând retehnologizare, calculatoare electronice și echipamente periferice, mașini și aparate de casă, de control și de facturare. De asemenea, se poate aplica pentru investiții în programe informatice și dreptul de utilizare a programelor informatice, produse și/sau achiziționate, inclusiv în baza contractelor de leasing financiar, puse în funcțiune și folosite în scopul desfășurării activității.
- Consolidarea fiscală din punct de vedere al impozitului pe profit – începând cu 2022, societățile pot forma o structură de grup fiscal din punct de vedere al impozitului pe profit. Practic, societățile care fac parte din același grup vor putea să își consolideze pozițiile de profit / pierdere fiscală și să datoreze impozit numai la nivel de grup fiscal. Această măsură permite recuperarea pierderilor fiscale în timp real, prin compensarea cu profitul realizat de alte entități din același grup.
- Alte facilități prevăzute de legislația fiscală vizează stimularea activităților de cercetare-dezvoltare – acestea privesc impozitul pe profit și impozitul pe veniturile angajaților care sunt implicați în proiecte de cercetare-dezvoltare.

Situația în alte țări din Uniunea Europeană (UE) și ce fel de facilități practică Polonia, Republica Ceha și Ungaria

Uniunea Europeană (UE)

Deși UE este renumită pentru politicile sale de armonizare, totuși normele fiscale rămân în principal în jurisdicția statelor membre. Această diversitate a condus la o varietate de stimulente fiscale în UE, fiecare stat membru structurând scheme proprii pentru a răspunde obiectivelor sale socio-economice specifice. În general, aceste stimulente se concentrează pe stimularea cercetării și dezvoltării, atragerea investițiilor străine directe, promovarea sustenabilității și încurajarea întreprinderilor mici și mijlocii.

În timp ce stimulentele fiscale încurajează incontestabil inovarea și investițiile, variațiile pe scară largă între statele membre pot duce uneori la „concurență fiscală”, potențial dăunătoare pieței unice UE. Pentru a atenua acest lucru, UE are reglementări în vigoare pentru a preveni concurența fiscală dăunătoare și pentru a se asigura că stimulentele fiscale respectă regulile comunitare privind ajutoarele de stat.

Cu toate acestea, societățile care operează în UE sau care se gândesc să intre pe piața UE trebuie să examineze cu atenție stimulentele fiscale, ghidate de factori precum prezența geografică, sectorul și planurile de creștere, pentru a-și maximiza beneficiile.

Polonia

Anumite tipuri de venituri sunt enumerate în mod explicit ca fiind excluse din domeniul de aplicare al codului fiscal polonez și, ca atare, nu fac obiectul impozitului pe profit. Printre acestea se numără: veniturile din activități agricole, veniturile obținute ca ajutor de la organizații internaționale, activitățile culturale, de protecție a mediului, sprijinirea proiectelor publice de drumuri, rețele de telecomunicații și sisteme de alimentare cu apă în zonele rurale, caritate, sănătate și multe altele. Polonia este cazul de succes, dintre fostele țări comuniste, în care strategia de

dezvoltare economică pe termen lung se îmbină cu rigoarea și măsurile de menținere a economiei naționale în zona competițională de vârf a Europei.

Exemple de facilități acordate companiilor poloneze: amortizarea accelerată, stimularea investițiilor, crearea noilor locuri de muncă, rezerva pentru investiții, zone economice speciale, impozit pe tonaj, stimulente pentru robotizare, prototipuri, angajați inovatori, pentru extindere, consolidare, stimulente pentru IPO. Deducerea suplimentară pentru activități de cercetare – dezvoltare oferă contribuabililor eligibili posibilitatea de a deduce suplimentar 100% din toate cheltuielile eligibile suportate în legătură cu cercetarea – dezvoltarea, sub rezerva anumitor condiții: începând cu 1 ianuarie 2022, toți contribuabilii care desfășoară activități de cercetare – dezvoltare pot deduce suplimentar 200% din cheltuielile de angajare suportate pentru angajații implicați în activități de cercetare și dezvoltare; centrele de cercetare-dezvoltare pot deduce suplimentar 200% din cheltuielile eligibile, procentul fiind dependent de statutul centrului de cercetare și dezvoltare (microîntreprindere, întreprindere mică, mijlocie sau mare).

Republica Cehă

Scutirile fiscale recunoscute includ amortizarea accelerată, stimulente pentru investiții pe scară largă, stimulente pentru ocuparea forței de muncă și stimulente pentru cercetare și dezvoltare. Companiile care realizează proiecte de cercetare și dezvoltare pot deduce din baza impozabilă o sumă suplimentară de 100% sau 110% din costurile de cercetare-dezvoltare eligibile, care poate fi solicitată în cazul în care costurile de cercetare și dezvoltare eligibile sunt mai mari decât în anul fiscal precedent. Nu poate fi solicitată nicio deducere pentru plățile de redevențe, costurile suportate pentru primirea de servicii și active necorporale de la alte părți și nici pentru costurile acoperite de subvenții.

Ungaria

Printre facilitățile prevăzute de legislația fiscală menționăm: amortizarea accelerată, stimulente fiscale pentru start-up-uri, stimulente fiscale pentru zona culturală, pentru ocuparea forței de muncă, subvenții pentru sport, investițiile în start-up-uri deja existente, dar care au început activitatea recent, credit fiscal pentru punerea în aplicare și exploatarea investițiilor și renovărilor efectuate în scopul creşterii eficienței energetice, fonduri de investiții imobiliare, impozitare amânată pentru promovarea creșterii întreprinderilor, stații de încărcare electrică. Ungaria oferă un set larg de stimulente fiscale pentru cercetare – dezvoltare: costurile directe care sunt legate de cercetare – dezvoltare dintr-un an fiscal sunt deduse din baza fiscală, veniturile din redevențe sunt scutite integral, contribuțiile sociale pentru cercetători cu titlu științific sunt 0%, iar pentru restul angajaților care lucrează în proiectele R&D se poate obține o scutire maximă de 6,5%, cota de impunere fiind de 13%.

În concluzie

Într-un peisaj competitiv la nivel global, stimulentele fiscale rămân un instrument important pe care națiunile lumii le folosesc pentru a încuraja creșterea afacerilor și dezvoltarea economică. Prin stimularea investițiilor, a cercetării și dezvoltării, a IMM-urilor și întreprinderilor ecologice, aceste mecanisme promovează o economie robustă, durabilă și rezistentă. Observăm un accent sporit pentru utilizarea stimulentelor fiscale pentru cercetare și dezvoltare în scopul de a alimenta în mod specific inovația. Această strategie nu numai că permite construirea unei culturi a descoperirii științifice, dar asigură și că aceste state rămân în pas cu progresele globale.

Există însă și provocări, precum concurența fiscală neloială, impactul general al acestor stimulente asupra revigorării

întreprinderilor și accelerării progresului. Pe măsură ce țările continuă să își adapteze politicile fiscale la tendințele globale în schimbare, este relevant să urmărim cu atenție orizontul de evoluție al stimulentelor fiscale oferite de state, precum și impactul anumitor inițiative globale și europene asupra acestora. Un bun exemplu este impozitul minim global/pilonul II din BEPS 2.0., care va avea ramificații largi asupra corporațiilor, în sensul că facilitățile fiscale în forma aplicabilă astăzi ar putea avea un impact financiar pozitiv diminuat în unele cazuri.